

אמנה בינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות

נעשתה בניו-יורק ביום 16 בדצמבר, 1966
ישראל חתמה ביום 19 בדצמבר, 1966
ישראל אישרה ביום 18 באוגוסט 1991
נכנסה לתוקף לגבי ישראל ביום 3 בינואר, 1992

בעלות האמנה,
בשימן אל ליבן, כי בהתאם לעקרונות המוצהרים במגילת האומות המאוחדות, ההכרה
בכבודם העצמי ובזכויותיהם השוות והבלתי ניתנות לשלילה של כל בני משפחת האדם היא
יסודם של החירות, הצדק והשלום בעולם,

בהכירן, כי זכויות אלה נובעות מכבודו העצמי של האדם:
בהכירן, כי בהתאם להצהרה האוניברסלית בדבר זכויות האדם, אפשר יהא להגשים את
האידיאל של בני אנוש חופשיים, הנהנים מחירות אזרחית ופוליטית ומחופש מפחד וממחסור,
רק אם ייווצרו תנאים שבהם יוכל כל אדם ליהנות מזכויותיו האזרחיות והפוליטיות,
מזכויותיו הכלכליות, החברתיות והתרבותיות,
בשימן אל לבן להתחייבותן של המדינות לפי מגילת האומות המאוחדות לתמוך בכיבודן
ובשמירתן האוניברסליים של זכויותיו וחירויותיו של האדם,
בהבינן, כי היחיד, בהיותו בעל חובות כלפי יחידים אחרים וכלפי הציבור שאליו הוא משתייך,
מוטלת עליו אחריות להשתדל למען קידום הזכויות שהוכרו באמנה זו ושמירתן,
הסכימו על הסעיפים הבאים :

חלק 1

סעיף 1

א. לכל העמים הזכות להגדרה עצמית. בתוקף זכות זו חופשיים הם לקבוע את מעמדם
הפוליטי ולשקוד בחופשיות על פיתוחם הכלכלי, החברתי והתרבותי .
ב. כל העמים רשאים, למטרותיהם שלהם, להעניק באורח חופשי מעושרם וממשאביהם
הטבעיים, מבלי לפגוע בהתחייבויות הנובעות משיתוף פעולה כלכלי בינלאומי, המבוסס על
עקרון התועלת ההדדית, ומן המשפט הבינלאומי, בשום מקרה אין לשלול מעם את אמצעי
מחייתו .
ג. המדינות בעלות האמנה הזאת, לרבות אלו הנושאות באחריות לגבי ניהול שטחים שאינם
בעלי ממשל עצמי ושטחי נאמנות, יקדמו את מימוש הזכות להגדרה עצמית, ויכבדו זכות זו,
בהתאם להוראותיה של מגילת האומות המאוחדות .

חלק 2

סעיף 2

א. כל מדינה שהיא צד באמנה זו מתחייבת לכבד ולהבטיח לכל היחידים בתחומיה והכפופים
לשיפוטה את הזכויות שהוכרו באמנה זו, ללא הפליה מכל סוג שהוא, כגון מטעמי גזע, צבע,
מין, לשון, דת, דעה פוליטית, או אחרת, מוצא לאומי או חברתי, רכוש, יחוס או כל מעמד
אחר .
ב. מקום שטרם נעשה הדבר באמצעים הקיימים התחיקתיים או אחרים, מתחייבת מדינה
שהיא צד באמנה זו לנקוט את הצעדים הדרושים, בהתאם להליכי חוקתה ולהוראותיה של
אמנה זו, כדי לאמץ אותם אמצעים תחיקתיים או אחרים, כפי שיהא דרוש לשם מתן תוקף
לזכויות שהוכרו באמנה זו .
ג. מדינה שהיא צד באמנה זו מתחייבת :

1. נפגעו זכויותיו וחירויותיו של אדם, כפי שהוכרו בזה, תעמוד לו תרופה יעילה, אף-על-פי שאותה פגיעה בוצעה בידי אישים הפועלים בסמכות רשמית ;
2. להבטיח, כי אדם התובע תרופה כזו תיקבע זכותו לכך בידי הרשומות השיפוטיות, המינהליות או המחוקקות המוסמכות, או בידי כל רשות מוסמכת אחרת, שהוקמה לשם כך על-ידי מערכת המשפט של המדינה, ולפתח את האפשרויות של תרופה שיפוטית ;
3. להבטיח, כי הרשויות המוסמכות יכפו תרופות כאמור לכשיוענקו .

סעיף 3

המדינות שהן צד באמנה זו מתחייבות להבטיח את זכותם השווה של גברים ונשים להנאה מכל הזכויות האזרחיות והמדיניות המפורטות באמנה זו .

סעיף 4

- א. בשעת חירום כללית המאיימת על חיי האומה ואשר על קיומה הוכרז רשמית, רשאיות המדינות שהן צד באמנה זו לנקוט אמצעים הגורעים מהתחייבויותיהן שעל-פי אמנה זו, במידה הנדרשת במדוקדק מפאת חומרת המצב, ובלבד שאותם אמצעים לא יהיו בלתי מתיישבים עם התחייבויותיהן האחרות על-פי המשפט הבינלאומי ולא יגררו הפליה שתהא מבוססת אך ורק על טעמי גזע, צבע, מין, לשון, דת או מוצא חברתי.
- ב. שום גריעה מן הסעיפים 6, 7, 8 (ס"ק א' ו-ב') 11, 15, 16, ו-18 לא תהיה מותרת לפי הוראה זו.

ג. כל מדינה בעלת אמנה זו המשתמשת בזכות הגריעה תודיע מיד לשאר המדינות בעלות האמנה, באמצעות המזכיר הכללי של האומות המאוחדות, על ההוראות שמהן גרעה ועל הטעמים אשר הניעה לגריעה זו. הודעה נוספת תינתן באותה דרך, בדבר התאריך שבו תובא הגריעה לידי גמר.

סעיף 5

- א. אין באמנה זו דבר אשר ניתן לפרשו כמורה על זכות שהיא בידי מדינה, קבוצה או יחיד, לפתוח בפעולה או לבצע מעשה אשר תכליתם - הכחדתן של הזכויות והחירויות שהוכרו באמנה זו, או הגבלתן במידה גדולה יותר מכפי שנקבע באמנה זו.
- ב. לא תותר כל הגבלה או גריעה לגבי זכויות היסוד של האדם, המוכרות או הקיימות, בכל מדינה בעלת האמנה, בהתאם לחוקים, אמנות, תקנות או נהגים, באמתלה כי אמנה זו אינה מכירה באותן זכויות, או, כי היא מכירה בהן במידה קטנה יותר .

חלק 3

סעיף 6

- א. לכל בן אנוש זכות טבעית לחיים. זכות זו תוגן על-ידי החוק. אין לשלול משום אדם את חייו באורח שרירותי .
- ב. בארצות שבהן לא בוטל עונש המוות, ניתן גזור דין מוות רק לגבי הפשעים החמורים ביותר בהתאם לדין שבתוקף בעת ביצועו של הפשע ושאינו נוגד את הוראות אמנה זו ואת האמנה בדבר מניעת הפשע של השמדת עם ענישתו. אפשר לבצע עונש זה רק בעקבות פסק-דין סופי שהוצא על ידי בית-משפט מוסמך .
- ג. כאשר שלילת החיים מהווה פשע של השמדת עם, מובן כי אין בסעיף זה דבר המסמיך מדינה שהיא צד באמנה זו לגרוע בכל דרך שהיא מתחייבת שקיבלה על עצמה לפי הוראות האמנה בדבר מניעת הפשע של השמדת העם וענישתו .
- ד. נדון אדם למוות, תהיה לו הזכות לבקש חנינה או המתקת גזר הדין. חנינה כללית, חנינה אישית או המתקת הדין אפשר להעניקן בכל המקרים .

ה. לא יוטל גזר דין מוות בשל עבירות שנעברו בידי אדם שלא מלאו לו שמונה עשרה שנים, והוא לא יבוצע לגבי אישה הרה .
ו. אין דבר בסעיף זה שניתן להסתמך עליו כדי לדחות או למנוע את ביטולו של גזר דין מוות על-ידי מדינה שהיא צד באמנה זו .

סעיף 7

א. לא יועמד אדם בפני עינויים, או בפני יחס או עונש אכזריים, בלתי אנושיים או משפילים; בפרט, לא יועמד אדם בלא הסכמתו החופשית, בפני ניסוי רפואי או מדעי .

סעיף 8

א. לא יוחזק אדם בעבדות; עבודת וסחר עבדים ייאסרו על צורותיהם.
ב. לא יוחזק אדם בשעבוד .

ג.

1. לא יאולץ אדם לבצע עבודת כפייה או עבודת חובה;
2. אין לפרש את ס"ק ג'(1) דלעיל כמוציא מכלל אפשרות ביצועו של עונש עבודת פרך, בהתאם לגזר-דין של בית משפט מוסמך, בארצות שבהן אפשר להטיל עונשי מאסר עם עבודות פרך על פשעים מסוימים;
3. לעניין ס"ק זה לא יהא המונח "עבודת כפייה או עבודת חובה" כולל:
i. עבודה או שירות, שלא נזכרו בפסקה (2), והנתבעים ברגיל מאדם הנמצא במעצר כתוצאה מצו חוקי של בית משפט, או מאדם בהיותו משוחרר על תנאי ממעצר כאמור;
ii. שירות בעל אופי צבאי, ובארצות שבהן מוכר סירוב מטעמי מצפון, שירות לאומי שנתבע כחוק מסרבנים מטעמי מצפון;
iii. שירות שנתבע במקרים של שעת חירום או אסון המאיימים על חיי הציבור ורווחתו.
iv. עבודה או שירות שהם חלק מן החובות האזרחיות הרגילות.

סעיף 9

- א. לכל אדם שמורה הזכות לחירות אישית ולבטחון אישי. לא יהא אדם נתון במעצר או במאסר שרירותיים. לא תשלל חירותו של אדם אלא מטעמים ובהתאם להליכים שנקבעו בחוק .
- ב. אדם שנעצר יודיעוהו, בעת מעצרו, על הנימוקים למעצרו, וכן יודיעוהו ללא דיחוי על כל אשמה המועלית נגדו .
- ג. אדם שנעצר או נאסר בשל האשמה בעבירה פלילית יובא מיד בפני שופט, או בפני נושא משרה אחר שהוסמך כחוק להפעיל סמכות שיפוטית, ויש לשופטו תוך פרק זמן סביר או לשחררו. לא יהא זה כלל מקובל שאדם המצפה למשפט יוחזק במשמורת, אך ניתן להתנות את השחרור של האדם בערבויות להתייצב לדין בכל שלב אחר של ההליכים המשפטיים, ובמקרה הצורך, לשם ביצוע גזר הדין .
- ד. אדם אשר חירותו נשללה באמצעות מאסר או מעצר יהיה זכאי לנקוט הליכים בבית משפט, כדי שביט משפט זה יוכל ללא דיחוי, להחליט, בדבר חוקיות מעצרו, ולצוות על שיחרורו, אם המעצר אינו חוקי .
- ה. אדם שהיה קרבן למאסר או למעצר בלתי חוקיים תהיה לו זכות לפיצויים הניתנת להוצאה לפועל .

סעיף 10

א. אנשים שנשללה חירותם ינהגו בהם ברוח אנושית ומתוך התחשבות בכבודו העצמי של האדם .

ב.

1. אנשים שהואשמו יובדלו למעט בנסיבות חורגות מן הרגיל, מבני אדם שהורשעו, ויהיו נתונים ליחס מיוחד המתאים למעמדם כאנשים שלא הורשעו.
2. קטינים שהואשמו יובדלו ממבוגרים ועניינים ייחרץ מהר ככל האפשר.
- ג. מערכת בתי הכלא תכלול טיפול באסירים אשר מטרתו העיקרית היא תיקונם ושיקומם החברתי, עבריינים צעירים יובדלו ממבוגרים ויוענק להם טיפול המתאים לגילם ולמעמדם המשפטי.

סעיף 11

לא ייאסר אדם בשל הנימוק האחד, כי אין הוא יכול לקיים התחייבות חוזית.

סעיף 12

- א. אדם הנמצא כחוק בתוך שטחה של מדינה זכותו, בתוך שטח זה, לנוע ולבחור את מקום מגוריו באורח חופשי.
- ב. כל אדם בן חורין לעזוב כל ארץ שהיא, לרבות ארצו הוא.
- ג. הזכויות שצויינו לעיל לא יהיו כפופות לכל הגבלות, למעט אותן הגבלות הקבועות בחוק, הנחוצות לשמירת הבטחון הלאומי, הסדר הציבורי (תקנת הציבור) בריאות או מוסר הציבור, או זכויות הזולת וחירויותיו המתיישבות עם הזכויות האחרות שהוכרו באמנה זו.
- ד. לא תישלל באורח שרירותי מאיש הזכות להיכנס לארצו הוא.

סעיף 13

זר הנמצא בתחומיה של מדינה שהיא צד באמנה זו אין לגרשו ממנה אלא בביצועה של החלטה שנתקבלה בהתאם לחוק, ותינתן לו האפשרות, למעט מקום שבו נימוקים מחייבים של בטחון לאומי תובעים אחרת, להגיש את הנימוקים נגד גירושו, וכי עניינו ייבחן מחדש, בהיותו מיוצג לתכלית זו, בפני הרשות המוסמכת, או בפני אדם או בני אדם שמינתה, במיוחד, הרשות המוסמכת.

סעיף 14

- א. הכל שווים לפני בתי המשפט ובתי הדין, כל אדם זכאי לכך, כי טיעונו יישמע כיאות, בפומבי, בפני בית משפט מוסמך, בלתי תלוי וחסר פניות, שהוקם לפי החוק, אשר יחליט בין בדבר כל אשמה בעלת אופי פלילי נגדו ובין בדבר זכויותיו וחובותיו בתובענה אזרחית. ניתן להחליט כי המשפט, כולו או מקצתו, יתנהל בדלתיים סגורות בשל טעמים של מוסר, הסדר הציבורי (תקנת הציבור) או בטחון לאומי בחברה דמוקרטית, או בשעה שטובת חייהם הפרטיים של בעלי הדין תובעת זאת, או במידה שלדעת בית המשפט נחוץ הדבר בהחלט, מקום שלרגל נסיבותיו המיוחדות של המשפט תפגע הפומביות בעניין הצדק. אף על פי כן כל פסק דין שיוצא במשפט פלילי או אזרחי יפורסם ברבים, למעט מקום שטובתו של קטין תובעת כי ייעשה אחרת, או מקום שהמשפט נסב על סכסוכים בענייני אישות או על אפטרופסות על ילדים.
- ב. כל אדם שהואשם בעבירה פלילית יוחזק חף מפשע עד אשר תוכח אשמתו כדין.
- ג. כל אדם שהואשם בעבירה פלילית זכאי, תוך שוויון גמור, לערבויות מינימום אלו:
  1. כי יודיעוהו, מיד ובמפורט, בלשון שאותה הוא מבין, את מהותו ואת עילתו של האישום שהוגש נגדו;
  2. כי יינתנו לו הזמן והאמצעים הדרושים לשם הכנת הגנתו וכדי להתקשר עם סניגור שהוא עצמו בחר בו;
  3. כי יועמד לדין בלא השהייה יתרה;

4. כי יהא נדון בנוכחותו ומתגונן בעצמו, או בעזרת סניגור שהוא עצמו בחר בו; אם אין לו סניגור יודיעוהו על זכותו לכך, ובכל מקרה שעניין הצדק יתבע זאת, יועמד לרשותו סניגור ממונה, ללא הוצאות, אם אין בידו אמצעים מספיקים לשלם לו;
5. כי יחקור אישית או על-ידי אדם מטעמו את העדים שכנגדו, וכי ישיג את התיצבותם וחקירתם של עדים מטעמו באותם תנאים כמו העדים שכנגדו;
6. כי יוכל להיעזר במתורגמן, חינוס, אם אין הוא מבין או דובר את השפה המשמשת בבית המשפט;
7. כי לא יכפו עליו להעיד נגד עצמו או להודות באשמה.
- ד. במקרה של צעירים, יהיו סדרי הדין באופן אשר יביא בחשבון את גילם ואת רציות שיקומם.
- ה. לכל אדם שהורשע בעבירה הזכות, כי חיובו בדין ופסק דינו ייבחנו מחדש בבית-דין גבוה יותר, בהתאם לחוק.
- ו. מקום שהרשעה פלילית סופית בוטלה לאחר מכן, או מקום שהוענקה חנינה מחמת שעובדה חדשה, או עובדה שנתגלתה מחדש, מוכיחה כי נעשתה טעות שיפוטית, האדם אשר נענש בשל הרשעה זו יפוצה בהתאם לחוק, זולת אם הוכח, כי דבר אי גילויה של העובדה שלא היתה ידועה לייחוסו, כולו או בחלקו, לאדם זה.
- ז. לא ייתבע אדם לדין ולא ייענש בשל עבירה שממנה זוכה או שעליה הורשע מכבר, בפסק דין סופי, בהתאם לחוק ולסדרי הדין הפלילי של כל ארץ.

סעיף 15

- א. לא יורשע אדם בשל מעשים או מחדלים אשר לא היוו עבירה פלילית לפי המשפט הלאומי או הבין-לאומי בשעת עשייתם. כן לא יוטל עונש כבד יותר מן העונש שהיה נוהג בשעת שנעברה העבירה. אם, לאחר שנעברה העבירה, ניתנה הוראה בחוק לשם הטלת עונש קל יותר, יהנה מכך העבריין.
- ב. אין בסעיף זה כדי לפגוע בשפיטתו או בעונשו של כל אדם בשל מעשים או מחדלים אשר היו בשעת עשייתם פליליים בהתאם לעקרונות המשפט הכלליים המוכרים על-ידי כלל האומות.

סעיף 16

לכל אדם הזכות, כי יכירו בו, בכל מקום שהוא, כאישיות בפני החוק.

סעיף 17

- א. לא יהיה אדם נתון להתערבות שרירותית או בלתי-חוקית בצנעת הפרט שלו, במשפחתו, בביתו או בכתובתו, או לפגיעות בלתי חוקיות בכבודו או בשמו הטוב.
- ב. לכל אדם הזכות להגנת החוק נגד התערבויות או פגיעות כאלה.

סעיף 18

- א. לכל אדם הזכות לחופש המחשבה, המצפון והדת. זכות זו תכלול את החופש להיות בן דת או אמונה, לאמץ דת או אמונה שבחר, ואת החופש ליתן ביטוי לדתו או לאמונתו, ביחידות או בצוותא, אם בפומבי ואם באורח פרטי, בפולחן, שמירת מנהגים, מצוות מעשיות והוראה.
- ב. לא יהיה אדם נתון לכפייה אשר תפגע בחירותו להיות בן דת או אמונה, או לאמץ דת או אמונה שבחר.
- ג. החופש ליתן ביטוי לדתו או לאמונתו של אדם יכול שיהיה כפוף רק לאותן הגבלות כפי שנקבעו בחוק והנחוצות לשם שמירתם של הבטחון, הסדר, הבריאות או המוסד הציבוריים או זכויותיו וחירויותיו של הזולת.

ד. המדינות בעלות האמנה זו מתחייבות לכבד את חופש ההורים, ובמקרה המתאים את חופש האפוסטרופסים החוקיים, להבטיח חינוך דתי ומוסרי לילדיהם בהתאם להכרתם.

סעיף 19

א. לכל אדם תהיה הזכות להחזיק בדעותיו ללא הפרעה.
ב. לכל אדם תהיה הזכות לחופש הביטוי; זכות זו תכלול את החופש לבקש, לקבל ולקנות ידיעות ואידיאות מכל סוג, ללא התחשבות בגבולות, אם בעל פה, אם בכתב, אם בדפוס, אם בצורת אמנות, או בכל אמצעים אחרים שיבחר בהם.
ג. שימוש בזכויות שנקבעו בס"ק דלעיל נושא עמו חובות מיוחדות ואחריות מיוחדת. לפיכך יכול שיהא כפוף להגבלות מסוימות, החייבות, מכל מקום, להיקבע במפורש בחוק והנדרשות (1) לשם שמירת זכויותיו או שמו הטוב של הזולת. (2) לשם שמירתם של הבטחון הלאומי, של הסדר הציבורי (תקנת הציבור), של בריאות הציבור או של מוסר הציבור.

סעיף 20

א. כל תעמולה למלחמה תיאסר על ידי החוק.
ב. כל הטפה לשנאה לאומית, גזעית או דתית, המהווה הסתה להפליה, לפעולת איבה או לאלימות תאסר על-ידי החוק.

סעיף 21

תוכר הזכות להתכנסות שקטה. שום הגבלות לא יונחו בשימוש בזכות זו למעט אלו המוטלות בהתאם לחוק והדרושות בחברה דמוקרטית למען הבטחון הלאומי או בטחון הציבור, הסדר הציבורי (תקנת הציבור), שמירתם של בריאות הציבור או המוסר הציבורי, או שמירת זכויותיו וחירויותיו של הזולת.

סעיף 22

א. לכל אדם תהיה הזכות לחופש ההתאגדות עם אחרים, לרבות הזכות להקים איגודים מקצועיים ולהצטרף אליהם לשם שמירת ענייניו.
ב. שום הגבלות לא יוטלו על שימוש בזכות זו, למעט אלו הקבועות בחוק והנדרשות בחברה דמוקרטית למען הבטחון הלאומי או בטחון הציבור, הסדר הציבורי (תקנת הציבור), שמירתם של בריאות הציבור או מוסר הציבור, או שמירת זכויותיו וחירויותיו של הזולת. סעיף זה לא ימנע הטלת הגבלות חוקיות לגבי חברי הכוחות המזוינים והמשטרה בשימושם בזכות זו.
ג. אין בסעיף זה כדי להרשות למדינות שהן צד באמנת העבודה הבינלאומית משנת 1948 בדבר חופש ההתאגדות והגנת הזכות להתארגן, לנקוט אמצעים תחיקתיים אשר יפגעו בערבויות שנקבעו באמנה, או לבצע את החוק באופן אשר יפגע באותן ערבויות.

סעיף 23

א. המשפחה היא היחידה הקיבוצית הטבעית והיסודית של החברה, והיא זכאית להגנה מטעם החברה והמדינה.
ב. הזכות לשאת בן זוג ולכונן משפחה תהיה מוכרת לגבר ולאשה שבגיל הנישואין.
ג. לא ייערכו נישואין בלא הסכמתם החופשית והמלאה של בני הזוג המיועדים.
ד. מדינות שהן צד באמנה זו ינקטו את הצעדים המתאימים כדי להבטיח שוויון בזכויותיהם ואחריותם של בני הזוג לעניין נישואין, במשך הנישואין ובפירוקם. במקרה של פירוק, ייעשו סידורים כדי להבטיח לילדים את ההגנה הדרושה.

סעיף 24

א. לכל ילד, ללא כל הפליה בשל גזע, צבע, מין, לשון, דת, מוצא לאומי או חברתי, רכוש או ייחוס, תהא הזכות לאותם אמצעי הגנה הנדרשים מפאת מעמדו כקטין, מטעם משפחתו, החברה והמדינה .
ב. כל ילד יירשם מיד לאחר לידתו ויישא שם .

סעיף 25

לכל אזרח יהיו הזכות והאפשרות, ללא כל הפליה מן ההפלות שצויינו בסעיף 2 וללא הגבלות בלתי-סבירות :

1. ליטול חלק בהנהלתם של ענייני ציבור, במישרין או באמצעות נציגים שנבחרו באורח חופשי ;
2. להצביע ולהיבחר בבחירות-אמת המתקיימות מזמן לזמן, תוך מתן זכות בחירה כללית ושווה, והנערכות בהצבעה חשאית המבטיחה ביטוי חופשי לרצונם של הבוחרים ;
3. להיכנס, בתנאים כלליים של שוויון, לשירות הציבור בארצו .

סעיף 26

כל בני אנוש שווים בפני החוק וזכאים, בלא כל הפליה, להגנה שווה מטעם החוק. לעניין זה יאסור החוק כל הפליה ויבטיח לכל בני אנוש הגנה שווה ויעילה בפני כל הפליה, במיוחד בשל טעמי גזע, צבע, מין, לשון, דת, דעה מדינית או דעה אחרת, מוצא לאומי או חברתי, רכוש, ייחוס או מעמד אחר .

סעיף 27

באותן מדינות שבהן קיימים מיעוטים אתניים, דתיים או לשוניים, לא ישללו מבני אדם המשתייכים למיעוטים אלה את הזכות לקיים את תרבותם, להחזיק בדתם ולשמור על מצוותיה, או להשתמש בלשונם, בצוותא עם החברים האחרים שבקבוצתם .

חלק 4

סעיף 28

א. יוקם ועד לזכויות האדם (להלן באמנה זו - הוועד). הוא יורכב משמונה עשר חברים ויבצע את התפקידים שיוגדרו כדלקמן .
ב. הוועד יהא מורכב מאזרחים של מדינות שהן צדדים לאמנה זו, אשר יהיו אישים בעלי אופי מוסרי נעלה ובעלי סמכות מוכרת בתחום זכויות האדם. תינתן שימת לב לתועלת שבשיתופם של מספר בני אדם בעלי ניסיון משפטי .
ג. חברי הוועד ייבחרו וישמשו בסמכותם האישית .

סעיף 29

א. חברי הוועד ייבחרו בהצבעה חשאית מתוך רשימת אנשים שלהם התכונות הקבועות בסעיף 28, אשר הציעו לתכלית זו המדינות בעלות האמנה הזאת .
ב. כל מדינה שהיא צד לאמנה רשאית להציע לא יותר משני אנשים. אנשים אלה יהיו אזרחיה של המדינה המציעה .
ג. אדם כשיר להיות מוצע מחדש .

סעיף 30

א. הבחירה הראשונה תתקיים לא יאוחר מאשר שישה חודשים לאחר התאריך של כניסת אמנה זו לתוקפה .

ב. ארבעה חודשים לפחות לפני התאריך של כל בחירה לוועד, למעט בחירה אשר מגמתה מילוי מקום שהוכרז כפנוי בהתאם לסעיף 34, יזמין המזכיר הכללי של האומות המאוחדות, בכתב, את המדינות שהן צדדים לאמנה זו, למנות תוך פרק זמן של שלושה חודשים את המועמדים שהן מציעות כחברי הוועד.

ג. המזכיר הכללי של האומות המאוחדות יכין רשימה בסדר אלפביתי של כל האנשים שהוצעו, תוך ציון בעלות אמנה אשר הציעו אנשים אלה, ויגישה למדינות בעלות האמנה לא יאוחר מחודש ימים לפני התאריך של כל בחירה.

ד. בחירתם של חברי הוועד תתקיים בכינוס של המדינות בעלות האמנה, אשר יכונס על ידי המזכיר הכללי של האומות המאוחדות במרכז האומות המאוחדות. בכינוס זה, שבו יהיו שני שלישים מן המדינות בעלות האמנה מניין חוקי, ייבחרו כחברי הוועד המועמדים אשר יקבלו את מספר הקולות הגדול ביותר ורוב מוחלט מקולות נציגיהן של המדינות בעלות האמנה הנוכחים והנוטלים חלק בהצבעה.

סעיף 31

א. הוועד לא יכלול יותר מאשר אזרח אחד של אותה מדינה.

ב. בבחירתו של הוועד תינתן שימת לב לחלוקה גיאוגרפית צודקת של החברים וליצוגן של צורות הציוויליזציה השונות וכן של שיטות המשפט העיקריות.

סעיף 32

א. חברי הוועד ייבחרו לתקופת 4 שנים. הם כשירים לבחירה מחדש אם יוצעו מחדש. אף על פי כן, תקופת כהונתם של תשעה מן החברים אשר ייבחרו בבחירה הראשונה תהיה מסתיימת מקץ שנתיים ימים; מיד לאחר הבחירה הראשונה יעלה בגורל יושב ראש הכינוס הנזכר בס"ק ד' לסעיף 30 את שמות תשעת החברים האמורים.

ב. בחירות בתום תקופת כהונה ייערכו בהתאם לסעיפים הקודמים בחלק זה של האמנה.

סעיף 33

א. אם לדעתם האחידה של שאר החברים חדל חבר הוועד למלא את תפקידו בשל כל סיבה, למעט היעדרות בעלת אופי ארעי, יודיע על כך יושב ראש הוועד למזכיר הכללי של האומות המאוחדות, אשר יכריז על מקומו של אותו חבר כפנוי.

ב. במקרה של פטירה או התפטרות של חבר הוועד, יודיע על כך היושב ראש, מיד, למזכיר הכללי של האומות המאוחדות, אשר יכריז על המקום כפנוי מתאריך הפטירה או מן התאריך שבו נכנסה ההתפטרות לתוקפה.

סעיף 34

א. הוכרז על מקום פנוי בהתאם לסעיף 33 ואין תקופת כהונתו של החבר שיש למלא את מקומו מסתיימת תוך ששה חודשים לאחר ההכרזה על המקום הפנוי, יודיע על כך המזכיר הכללי של האומות המאוחדות לכל אחת מן המדינות שהן צדדים לאמנה זו, והן רשאיות, תוך פרק זמן של חודשיים, להגיש הצעות מועמדים, בהתאם לסעיף 29, למטרת מילוי של מקום הפנוי.

ב. המזכיר הכללי של האומות המאוחדות יכין רשימה בסדר אלפביתי של האנשים שהוצעו כאמור ויגישה למדינות שהן צדדים לאמנה זו. הבחירה למילוי המקום הפנוי תתקיים בהתאם להוראות המתאימות שבחלק זה של האמנה.

ג. חבר הוועד שנבחר למלא מקום פנוי שעליו הוכרז בהתאם לסעיף 33, יחזיק בכהונתו למשך יתרת תקופת הכהונה של החבר אשר פינה את מקומו בוועד לפי הוראות הסעיף האמור.

סעיף 35

חברי הוועד יקבלו גמול, באישור העצרת הכללית של האומות המאוחדות, ממקורות האומות המאוחדות, בתנאים שתקבע העצרת הכללית, בשים לב לחשיבות תפקידיו של הוועד .

סעיף 36

המזכיר הכללי של האומות המאוחדות יספק את חבר העובדים ואת השירותים לשם ביצועם היעיל של תפקידי הוועד לפי אמנה זו .

סעיף 37

א. המזכיר הכללי של האומות המאוחדות יכנס את הכינוס הראשון של הוועד במרכז האומות המאוחדות .
ב. לאחר כינוסו הראשון, יתכנס הוועד באותם מועדים כפי שייקבעו בכללי הנוהל אשר לו .
ג. הוועד יתכנס כרגיל במרכז האומות המאוחדות או במשרד האומות המאוחדות בג'נבה .

סעיף 38

כל חבר הוועד, בטרם ייכנס לתפקידיו, ימסור בהצהרה חגיגית, במושב פומבי של הוועד, כי ימלא את תפקידיו בלא משוא פנים ולפי מצפונו .

סעיף 39

א. הוועד יבחר את נושאי תפקידיו לתקופת שנתיים ימים. ניתן לבוחרם מחדש .
ב. הוועד יקבע את כללי נוהלו, אך כללים אלה יבטיחו, בין היתר :
1. כי 12 חברים יהוו מניין חוקי ;
2. כי החלטותיו של הוועד יתקבלו בהצבעת רוב של החברים הנוכחים.

סעיף 40

א. בעלות אמנה זו מתחייבות להגיש דינים וחשבונות בדבר האמצעים שאימצו והנותנים תוקף לזכויות שהוכרו באמנה זו ובדבר התקדמות שנעשתה לעניין ההנאה מזכויות אלו :
1. תוך שנה אחת מהכנס האמנה לתקופה לגבי המדינות בעלות האמנה הנוגעות בדבר, ו
2. לאחר מכן, כל אימת שיבקש זאת הוועד .
ב. כל הדינים והחשבונות יוגשו אל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות, אשר יעבירם לוועד, לשם עיון. הדינים והחשבונות יצינו את הגורמים והקשיים, אם קיימים כאלה, המשפעים על ביצועה של אמנה זו .
ג. המזכיר הכללי של האומות המאוחדות רשאי, לאחר התייעצות עם הוועד, להעביר לסוכנויות המיוחדות המעונינות העתקים מאותם חלקים שבדינים וחשבונות העשויים להיות כלולים בתחום סמכותן .
ד. הוועד יעיין בדינים וחשבונות שהוגשו על ידי המדינות בעלות אמנה זו. הוא יעביר את הדינים וחשבונות שלו ואותן הערות כלליות כפי שיראה לנאות אל המדינות בעלות האמנה. הוועד גם רשאי להעביר הערות אלו למועצה הכלכלית והחברתית בצרוף העתקים מן הדינים והחשבונות שקיבל מן המדינות שהן צדדים לאמנה זו .
ה. המדינות בעלות האמנה רשאיות להגיש לוועד הסברים לעניין כל הערה אשר ניתן להעירה בתוקף ס"ק ד' לסעיף זה .

סעיף 41

א. מדינה שהיא צד באמנה זו רשאית בכל עת להצהיר לפי סעיף זה שהיא מכירה בסמכותו של הוועד לקבל ולבחון הודעות שבהן טוענת מדינה בעלת האמנה כי מדינה אחרת שהיא צד באמנה זו אינה ממלאת אחר התחייבויותיה לפי האמנה. הודעות לפי סעיף זה ניתן לקבלן

ולבוחנן רק אם הוגשו על ידי מדינה בעלת האמנה אשר מסרה הצהרה כי היא מקבלת על עצמה את סמכותו של הוועד. הוועד לא יקבל שום הודעה אם זו נוגעת למדינה בעלת האמנה אשר לא מסרה הצהרה כאמור. הודעות שנמסרו לפי סעיף זה ינהגו בהן בהתאם לנוהל כדלקמן :

1. אם סבורה מדינה שהיא צד באמנה זו, כי מדינה אחרת בעלת האמנה אינה נותנת תוקף להוראות אמנה זו, היא רשאית, בהודעה בכתב, להביא את עניינם לתשומת לב של אותה מדינה בעלת האמנה. תוך שלושה חודשים לאחר קבלת הודעה תתן המדינה המקבלת למדינה אשר שלחה את הודעה הסבר, או כל גילוי דעת אחר, בכתב, המבהיר את העניין, ואשר יכלול במידה האפשרית והמתאימה, ציונים בדבר נוהלי-פנים ותרופות-פנים לעניין האמור, בין שכבר נקטו אותם, בין שהם תלויים ועומדים ובין שהם נמצאים עדיין לדורשיהם.
2. לא יושב העניין להנחת דעתן של שתי המדינות בעלות האמנה הנוגעות בדבר תוך ששה חודשים לאחר קבלת ההודעה הראשונה בידי המדינה המקבלת, תהא לכל אחת מן המדינות הזכות להפנות את העניין אל הוועד, במתן הודעה על כך לוועד ולמדינה האחרת.
3. הוועד יעסוק בעניין שהופנה אליו רק אחר שיהא סמוך ובטוח, כי נוצלו ומוצו כל תרופות-הפנים הנמצאות לדורשיהן, בהתאם לעקרונות המשפט הבינלאומי שהוכרו באורח כללי. כלל זה לא ישמש מקום שהפעלתן של התרופות מתעכבת באורח בלתי סביר.
4. הוועד יקיים ישיבות סגורות שעה שיבחן הודעות לפי סעיף זה.
5. בכפוף להוראות פסקה (3), יעמיד הוועד את שירותיו הטובים לרשות המדינות בעלות האמנה הנוגעות בדבר במגמה להגיע לפתרון ידידותי של העניין, שיהא מבוסס על כיבודן של זכויות האדם ושל החירויות היסודיות, כפי שהוכרו באמנה זו.
6. בכל עניין שהוגש אליו, רשאי הוועד לבקש מבעלות האמנה הנוגעות בדבר, הנזכרות בפסקה (2), להמציא לו כל אינפורמציה השייכת לעניין.
7. לבעלות האמנה הנוגעות בדבר, הנזכרות בפסקה (2), תהא הזכות להיות מיוצגות בשעת בחינתו של העניין בוועד ולהגיש הערות בעל-פה או בכתב, או בשתי הצורות גם יחד.
8. הוועד יגיש דין וחשבון, תוך שנים עשר חודשים מתאריך הגשת ההודעה לפי פסקה (2):
  - i. הושג פתרון בהתאם להוראות פסקה (5), יגביל הוועד את הדין וחשבון שלו לכדי הרצאה קצרה לעניין העובדות והפתרון שהושג.
  - ii. לא הושג פתרון בהתאם להוראות פסקה (5), יגביל הוועד את הדין וחשבון שלו לכדי הרצאה קצרה לעניין העובדות; ההערות שבכתב וזיכרון הדברים של ההערות שבעל-פה, אשר מסרו המדינות בעלות האמנה הנוגעות בדבר, יצורפו לדין וחשבון. בכל עניין יועבר הדין וחשבון אל המדינות בעלות האמנה הנוגעות בדבר.
- ב. הוראות סעיף זה ייכנסו לתוקפן בשעה שעשר מדינות שהן צד באמנה זו ימסרו הצהרות לפי ס"ק א' לסעיף זה. הצהרות אלו יופקדו על ידי המדינות בעלות האמנה אצל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות, אשר יעביר העתקים מהן למדינות בעלות האמנה האחרות. ניתן להסתלק מן ההצהרה בכל עת בהודעה למזכיר הכללי. הסתלקות זו לא תפגע בבחינתו של כל עניין המשמש נושא להודעה שנמסרה מכבר לפי סעיף זה; שום הודעה נוספת לא תתקבל לאחר שקיבל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות את ההודעה על ההסתלקות מן ההצהרה, אלא אם מסרה המדינה בעלת האמנה הנוגעת בדבר הצהרה חדשה.

1. לא יושם עניין שהוגש לוועד בהתאם לסעיף 41 להנחת דעתן של המדינות בעלות האמנה הנוגעות בדבר, רשאי הוועד, בהסכמה מוקדמת של בעלות האמנה הנוגעות בדבר, למנות ועדת פישור אד-הוק (להלן - הוועדה). שירותיה הטובים של הוועדה יעמדו לרשותן של המדינות בעלות האמנה כדי להגיע לכלל פתרון ידידותי של העניין, על בסיס כיבודה של אמנה זו.
2. הוועדה תהיה מורכבת מחמישה אנשים שיתקבלו על דעתן של המדינות בעלות האמנה הנוגעות בדבר. לא הגיעו המדינות בעלות האמנה הנוגעות בדבר לכלל הסכם, תוך שלושה חודשים, בדבר הרכב הוועדה, כולו או מקצתו, ייבחרו אותם חברי הוועדה שלגביהם לא הושג הסכם בהצבעה חשאית, מקרב חברי הוועד, ברוב של שני שלישים מחברי הוועד.
- ב. חברי הוועדה ישמשו בסמכותם האישית. הם לא יהיו אזרחיהן של המדינות בעלות האמנה הנוגעות בדבר, או של מדינה שאינה צד לאמנה זו, או של מדינה בעלת האמנה אשר לא מסרה הצהרה לפי סעיף 41.
- ג. הוועדה תבחר את היושב ראש שלה ותאמץ את כללי נוהלה.
- ד. כינוסי הוועדה יתקיימו כרגיל במרכז האומות המאוחדות או במשרד האומות המאוחדות בג'נבה. אף על פי כן, ניתן לקיימם במקומות מתאימים אחרים, כפי שתחליט הוועדה, תוך התייעצות עם המזכיר הכללי של האומות המאוחדות והמדינות בעלות האמנה הנוגעות בדבר.
- ה. המזכירות שנקבעה בהתאם לסעיף 36 תשמש גם את הוועדות שמונו לפי סעיף זה.
- ו. מידע שנתקבל ונבדק בידי הוועד יועמד לרשות הוועדה, והוועדה רשאית לבקש מן המדינות בעלות האמנה הנוגעות בדבר להמציא לה כל מידע אחר השייך לעניין.
- ז. לאחר שהוועדה בחנה את העניין בשלמותו, אך מכל מקום לא יאוחר מאשר שנים עשר חודשים לאחר שנזקקה לעניין, היא תגיש ליושב ראש הוועד דין וחשבון לשם מסירה למדינות בעלות האמנה הנוגעות בדבר.
1. לא יכלה הוועדה להשלים את בחינת העניין תוך שנים עשר חודשים, תגביל את הדין וחשבון שלה לכדי הרצאה קצרה על המצב של בחינתה את העניין.
2. הושג פתרון ידידותי לעניין על בסיס כיבודן של זכויות האדם כפי שהוכרו באמנה זו, תגביל הוועדה את הדין וחשבון שלה לכדי הרצאה קצרה בדבר העובדות והפתרון שהושג.
3. לא הושג פתרון בהתאם לתנאי פיסקה (2), יכלול דין וחשבון הוועדה את ממצאיה לגבי כל השאלות העובדתיות השייכות למחלוקת שבין המדינות בעלות האמנה הנוגעות בדבר, וכן את השקפותיה בדבר האפשרויות לפתרון ידידותי של העניין. דין וחשבון זה יכלול גם את ההערות שבכתב ואת זכרון הדברים להערות שבעל פה שמסרו המדינות בעלות האמנה הנוגעות בדבר.
4. הוגש דין וחשבון הוועדה לפי פיסקה 3, (יודיעו המדינות בעלות האמנה הנוגעות בדבר ליושב ראש הוועד, תוך שלושה חודשים מקבלת הדין וחשבון, אם אכן מסכימות הן לתוכנו של הדין וחשבון של הוועדה אם לאו.
- ח. הוראות סעיף זה לא יפגעו באחריותו של הוועד לפי סעיף 41.
- ט. המדינות בעלות האמנה הנוגעות בדבר ישאו בשווה בהוצאות חברי הוועדה בהתאם להערכות שיקבע המזכיר הכללי של האומות המאוחדות.
- י. המזכיר הכללי של האומות המאוחדות יוסמך לשלם, במקרה של צורך, את הוצאותיהם של חברי הוועדה לפני החזר ההוצאות על ידי המדינות בעלות האמנה הנוגעות בדבר, בהתאם לס"ק ט' לסעיף זה.

סעיף 43

חברי הוועד וחברי ועדות הפישור אד-הוק אשר ניתן למנותם לפי סעיף 41, יהיו זכאים לשירותים, לזכויות היתר ולחסינויות של מומחים בשליחות האומות המאוחדות, כפי שנקבע בסעיפים הנוגעים לכך באמנה בדבר זכויות יתר וחסינות לאומות המאוחדות .

סעיף 44

ההוראות לביצועה של אמנה זו יחולו מבלי לפגוע בנהלים שנקבעו בתחום זכויות האדם במסמכי היסוד והאמנות אל האומות המאוחדות ושל הסוכנויות המיוחדות, או לפי מסמכים ואמנות אלה, והן לא ימנעו מן המדינות בעלות האמנה הזאת מלהיזקק לנהלים אחרים לשם יישובה של מחלוקת, בהתאם להסכמים בינלאומיים כלליים או מיוחדים הנמצאים בתוקף ביניהן .

סעיף 45

הוועד יגיש לעצרת הכללית, באמצעות המועצה הכלכלית והחברתית, דין וחשבון שנתי על פעולותיו .

חלק 5

סעיף 46

שום דבר האמור באמנה זו לא יפורש כפוגע בהוראותיה של מגילת האומות המאוחדות ובחוקתן של הסוכנויות המיוחדות, המגדירות את אחריותם של הגופים השונים של האומות המאוחדות ושל הסוכנויות המיוחדות לגבי העניינים הנדונים באמנה זו .

סעיף 47

שום דבר האמור באמנה זו לא יפורש כפוגע בזכותם העצמית של כל העמים ליהנות מעשרם וממשאביהם הטבעיים, ולהשתמש בהם באורח מלא וחופשי .

חלק 6

סעיף 48

א. אמנה זו תעמוד לחתימה מטעם כל מדינה החברה בארגון האומות המאוחדות או חברה באחת מסוכנויות המיוחדות, מטעם כל מדינה שהיא צד לחוקת בית הדין הבינלאומי , ומטעם כל מדינה אחרת שהזמינה העצרת הכללית של האומות המאוחדות להיות צד לאמנה זו .

ב. אמנה זו טעונה אשרור. מסמכי האשרור יופקדו אצל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות .

ג. אמנה זו תעמוד להצטרפות מטעם כל מדינה הנזכרת בס"ק א' לסעיף זה .

ד. ההצטרפות תבוצע כהפקדת מסמך הצטרפות אצל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות .

ה. המזכיר הכללי של האומות המאוחדות יודיע לכל המדינות אשר חתמו על האמנה או הצטרפו אליה על הפקדתו של כל מסמך אשרור או מסמך הצטרפות .

סעיף 49

א. אמנה זו תיכנס לתוקפה שלושה חודשים לאחר תאריך הפקדתו של מסמך האשרור או מסמך ההצטרפות, השלושים וחמישה אצל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות .

ב. לגבי כל מדינה המאשררת את האמנה הזאת, או המצטרפת אליה, לאחר הפקדתו של מסמך האשרור או מסמך ההצטרפות השלושים וחמישה, תיכנס אמנה זו לתוקפה שלושה חודשים לאחר תאריך הפקדתו של מסמך אשרורה או מסמך הצטרפותה .

סעיף 50

הוראותיה של אמנה זו יחולו על כל חלקיהן של מדינות פדראליות ללא כל הגבלות או חריגות .

סעיף 51

א. מדינה שהיא צד לאמנה זו רשאית להציע תיקון ולהגישו אל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות. המזכיר הכללי של האומות המאוחדות יעביר, מיד לאחר מכן, כל תיקונים שהוצעו אל המדינות בעלות אמנה זו, בצרוף בקשה להודיעו אם הן תומכות בכינוס ועידה של המדינות בעלות האמנה, לשם בחינת ההצעה וקיום ההצבעה עליה. במקרה ששליש אחד, לפחות, מן המדינות בעלות האמנה תומך בכינוסה של ועידה כאמור, יכנס המזכיר הכללי של האומות המאוחדות את הוועידה בחסותן של האומות המאוחדות. כל תיקון שיאומץ על-ידי רוב המדינות בעלות האמנה הנוכחית והמצביעות בוועידה יוגש לעצרת הכללית של האומות המאוחדות לשם אישור .

ב. תיקונים ייכנסו לתוקפם כאשר יאושרו על ידי העצרת הכללית ויתקבלו על ידי רוב של שני שלישים מן המדינות בעלות אמנה זו, בהתאם להליכים החוקתיים אשר לכל אחת מהן .

ג. כאשר ייכנסו תיקונים לתוקפם, הם יהיו מחייבים לגבי המדינות בעלות האמנה שקיבלום ; המדינות האחרות בעלות האמנה יוסיפו להיות קשורות בהוראותיה של אמנה זו ובכל תיקון קודם אשר קיבלוהו .

סעיף 52

בלא כל קשר עם ההודעות שנמסרו לפי סעיף 48, ס"ק ה', יודיע המזכיר הכללי של האומות המאוחדות לכל המדינות הנזכרות בס"ק א' לאותו סעיף על פרטים אלה :

1. חתימות, אשרורים והצטרפויות לפי סעיף 48 ;
2. תאריך כניסתה לתוקף של אמנה זו לפי סעיף 49 ותאריך כניסתם לתוקף של התיקונים לפי סעיף 51.

סעיף 53

א. אמנה זו, שלנוסחיה, הסיני, האנגלי, הצרפתי, הרוסי והספרדי, דין מקור שווה, תופקד בארכיוני האומות המאוחדות .

ב. המזכיר הכללי של האומות המאוחדות יעביר העתקים מאושרים של אמנה זו לכל המדינות הנזכרות בסעיף 48 .

באמונה, אנו החתומים מטה, שהוסמכנו לכך כראוי איש ע"י ממשלתו, חתמו על האמנה זו, שנפתחה לחתימה בניו יורק, ביום ה- 19 בדצמבר, אלף תשע מאות ששים ושש .